

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
školní kolo – zadání

II. kategorie

Počet bodů:

Jméno: Škola:

1. a) Použijte přídavná jména *sladěný* a *slazený* ve větě nebo slovním spojení tak, aby byl patrný významový rozdíl mezi nimi.

b) Význam obou slov popište.

c) Pro každé z obou zadaných přídavných jmen napište infinitiv slovesa, od něhož bylo dané přídavné jméno odvozeno. U obou sloves určete jejich vid.

2. *Lavinu, jež ještě specialisté nezměřili, lze v Modrém dole možná považovat za největší za posledních více než sto let...*

a) V zadaném souvětí odstraňte stylizační nedostatek (do souvětí přitom nepřidávejte žádná další slova ani neměňte tvary slov).

b) V zadaném souvětí odstraňte tvaroslovný nedostatek.

c) Podtrhněte větný člen, který je rozvit spojením v *Modrém dole*. Změňte slovosled souvětí tak, aby spojení v *Modrém dole* bylo nepochybně přívlastek.

3. Následující souvětí z novinového rozhovoru je dvojnásobné. Souvětí přeformulujte dvěma způsoby tak, aby byly patrné jeho různé významy.

S kým nesouhlasíme, se nakonec shodneme.

4. Následující úkol vychází z psané podoby *odraz*.

a) Užijte tuto podobu ve větách nebo slovních spojeních dvakrát jako podstatné jméno a dvakrát jako sloveso tak, aby měla pokaždé jiný význam. Pracujte pouze s podobou *odraz*, ne s podobou *odraz se*.

b) Ke každému příkladu uveďte základní tvar slova, k němuž podoba *odraz* v dané větě patří, a vysvětlete význam tohoto slova.

c) Napište slovo, jehož podoba se od podoby *odraz* liší pouze pořadím hlásek, a užijte ho ve větě nebo slovním spojení.

d) Napište základní tvar slova, které se od podoby *odraz* liší jednou hláskou (počet hlásek ve slově a pořadí ostatních hlásek ponechte stejné), a užijte ho ve větě nebo slovním spojení.

e) Napište 3 slova v základním tvaru, která se od tvaru *odraz* liší dvěma hláskami (počet hlásek ve slově a pořadí ostatních hlásek ponechte stejné), a užijte je ve větě nebo slovním spojení.

5. Přečtěte si následující slova a vymezte jejich význam výběrem z navržených možností; vybraných významů může být u každého slova více.

a) *jakžtakž*:

- poněkud
- obstojně
- trochu
- značně
- hodně
- převážně

b) *jaktěživo*:

- občas
- párkrát
- nikdy
- vůbec ne
- někdy
- zřídka

c) *nicméně*:

- přesto
- avšak
- ale
- jistě
- neboť
- vůbec ne

**Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1**

**Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
školní kolo – slohový úkol II. kategorie**

Počet bodů:

Jméno: Škola:

Nápis na zdi

Slohový útvar je volný, téma zpracujte formou prózy. Doporučená délka 25–30 řádek.

Národní institut pro další vzdělávání MŠMT
Senovážné náměstí 25, 110 00 Praha 1

Olympiáda v českém jazyce
43. ročník, 2016/2017
školní kolo – řešení II. kategorie

1. Příklady řešení:

- a) *dokonale sladění houslisté / šaty sladěné s kabelkou; čaj slazený medem*
- b) *sladěný ‚vedený v soulad‘; slazený ‚činěný sladkým‘*
- c) *sladěný – sladit, vid dokonavý; slazený – sladit, vid nedokonavý*

Bodování:

- a) za vhodné příklady – 1 bod;
- b) za výstižná vysvětlení – 1 bod;
- c) za správné infinitivy i určení vidu – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 3 body.

2. Příklady řešení:

- a) *Lavinu, jež ještě specialisté nezměřili, lze v Modrém dole považovat za největší za posledních více než sto let...*
- b) *Lavinu, již ještě...*
- c) *považovat; Lavinu v Modrém dole...*

Bodování:

- a) za odstranění stylizačního nedostatku – 1 bod;
- b) za odstranění tvaroslovného nedostatku – 1 bod;
- c) za podtržení a vhodnou slovoslednou úpravu – 2 body.

Celkem tedy maximálně 4 body.

3. a) Příklady řešení:

- i. *Shodneme se na tom, s kým nesouhlasíme. Shodneme se i na člověku, s kterým nesouhlasíme. – ii. I s tím, s kým nesouhlasíme, se nakonec shodneme. I s člověkem/osobou, s kterým/kterou nesouhlasíme, ...*

Bodování:

- a) za vhodné vysvětlení (přeformulování) obou vět – 2 body;
za vhodné vysvětlení (přeformulování) jedné věty – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 2 body.

4. a) + b) Příklad řešení:

Gymnastovi se při přeskoce nepovedl odraz. – *odraz*, počáteční fáze pohybu, např. skoku
Pozorovala odraz zapadajícího slunce na hladině rybníka. – *odraz*, obraz předmětu nebo odlesk způsobený dopadem světla na lesklý povrch

Odras ten útok protiútokem. – *odrazit*, zneškodnit, ubránit se

Odras od břehu, musíme už vyplout. – *odrazit*, vyplout, odstrčit

Odras každý odstavec o jeden tabelátor doprava. – *odrazit*, odsadit

c) *doraz* – *Doraz, prosím, co nejdřív. Je zvyklý pracovat na doraz. Doraz ho, ať se netrápí.*

d) *obraz* – *Tento obraz se v aukci prodal za rekordní cenu. / odrat* – *Nepodařilo se mi odrat všechno peří. Jsou to zloději, chtějí nás akorát odrat. / odvaz* – *Dělat sto dřepů denně není moc velký odvaz.*

e) *obvaz, odpal, odvoz, náraz, výraz ...; Sestra mi sundala obvaz. V golfu je důležitý dobrý odpal. Zajišťujeme odvoz odpadu. Byl to velký náraz. Ty máš výraz jako opravdový herec.*

Bodování:

a), b) za 4 vhodná užití, uvedení tvaru a vysvětlení významu – 4 body;

za 3 vhodná užití, uvedení tvaru a vysvětlení významu – 3 body;

za 2 vhodná užití, uvedení tvaru a vysvětlení významu – 2 body;

c) za uvedení vhodného slova a náležité užití ve větě – 1 bod;

d) za uvedení vhodného slova a náležité užití ve větě – 1 bod;

e) za uvedení 3 vhodných slov a náležitá užití ve větě – 1 bod.

Celkem tedy maximálně 7 bodů.

5. a) poněkud, obstojně, trochu (Jakžtakž jsme spokojeni. Mám se jakžtakž. Je jakžtakž teplo.)

b) nikdy, vůbec ne (Jaktěživo jsem tohle neviděl.)

c) přesto, avšak, ale (Měl jsem chuť utéct, nicméně jsem zůstal.)

Bodování:

a) za 3 vhodné významy – 2 body;

b) za 2 vhodné významy – 2 body;

c) za 3 vhodné významy – 2 body.

Celkem tedy maximálně 6 bodů.

Celkem maximálně 22 bodů.

Slohový úkol:

Hodnoťte dodržení tématu, plynulost a návaznost textu, vhodný výběr lexikálních prostředků i větnou stavbu. Přihlížejte i k tvaroslovné a pravopisné správnosti.

Bodování: 0–10 bodů. Využijte celého bodového rozpětí.